

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capital Uman 2014-2020

Axa prioritară 6: *Educație și competențe*

Prioritatea de investiții 10.i: *Reducerea și prevenirea abandonului școlar timpuriu și promovarea accesului egal la învățământul preșcolar, primar și secundar de calitate, inclusiv la parcursuri de învățare formale, nonformale și informale pentru reintegrarea în educație și formare*

Obiectivul specific 6.4: *Creșterea numărului de tineri care au abandonat școala și de adulți care nu și-au finalizat educația obligatorie care se reîntorc în sistemul de educație și formare, inclusiv prin programe de tip a doua șansă și programe de formare profesională*

Obiectivul specific 6.6: *Îmbunătățirea competențelor personalului didactic din învățământul preuniversitar în vederea promovării unor servicii educaționale de calitate orientate pe nevoile elevilor și a unei școli inclusive*

Titlu proiect: *“Acces la programe de educație și formare profesională pentru tinerii și adulții din județul Dolj care au părăsit timpuriu școala (I)”*

Cod SMIS 2014+: 135711

MATERIALE DE PREDARE-ÎNVĂȚARE

DISCIPLINA

ISTORIE

Modulul M 3

ATITUDINI ȘI VALORI CULTURALE ÎN ISTORIE

Total ore: 45(30 TC+15 CDȘ)

Program „A doua șansă” pentru învățământ secundar inferior

versiune intermediară

A.3.1 Organizarea, monitorizarea și evaluarea programului „A doua șansă” și a stagiilor de pregătire practică de 720 de ore

Nume și Prenume GÎDĂR Alexandru

Expert curriculum ISTORIE

Semnătura expertului

SEPTEMBRIE 2022

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE
MOȘTENIREA CULTURALĂ A ORIENTULUI ANTIC
Nr. de ore: 9(6 TC+3 CDȘ)

I. BABILONUL.

Teritoriile de astăzi al Irakului, Siriei, Libanului și Israelului sunt cunoscute mai ales ca zonele de conflict ale lumii: războaie, atentate, revolte și migrația masivă. Acum peste 4000 de ani aici s-au născut primele civilizații umane, în teritoriul numit Mesopotamia, adică *pământul dintre cele două fluvii*. Câmpia cuprinsă între Tigru și Eufrat este considerată „leagănul civilizației”. Aici s-au inventat roata olarului, carul cu roți, s-au desenat primele hărți, s-au construit primele sisteme de irigații, aici se află începuturile chimiei, algebrei sau ale arhitecturii urbane. Dar, dincolo de toate, aici s-a inventat scrierea din nevoia de a ține socoteala tuturor bogățiilor și de a scrie legi care să fixeze relațiile dintre oameni.

Muzeul Irakului din Bagdad adăpostește o parte importantă a urmelor civilizațiilor care s-au succedat în Mesopotamia: Sumerul, Babilonul, Asiria și Regatul Evreilor. Altele se află răspândite în Europa, la Muzeul Louvru din Paris, la British Museum din Londra sau la Staatliche Museum din Berlin.

Teritoriul dintre cele două mari fluvii forma o fâșie de pământ propice agriculturii numit **semiluna fertilă**, un spațiu care a favorizat apariția și dezvoltarea civilizației umane. Aici s-au așezat mai multe popoare: sumerienii, asirienii, akkadeenii, chaldeenii ș.a. În principal ei se ocupau cu agricultura, construind și întreținând un uriaș sistem de canale de irigații cu ajutorul căruia obțineau recolte bogate. Alte ocupații în Mesopotamia erau meșteșugurile și comerțul. Prosperitatea economică s-a reflectat în creșterea rapidă a populației.

Primele organizări politice au fost sub forma **orașelor state**: Uruk, Umma sau Babilon. Erau alcătuite din cetatea propriu-zisă și teritoriile agrare din jur. Conducerea aparținea unor monarhi care erau considerați zei sau fii ai zeilor, având o autoritate absolută. Unele dintre ele au cucerit teritoriile din jur și s-au transformat în adevărate imperii.

Babilonul – Poarta Zeilor a fost unul dintre cele mai mari orașe ale antichității și a cunoscut două perioade de înflorire. Între 2000-1600 î.Hr, *Regatul Vechiului Babilon* sub conducerea legislatorului Hammurabi a devenit un stat întins și puternic în Mesopotamia. Faima orașului a ajuns până la noi prin intermediul *Vechiului Testament*, care povestește despre bogății materiale nemaivăzute, despre trufia babilonienilor, dar și despre imoralitatea banilor din *Regatul Nouului Babilon (Chaldeean)*. Puterea regelui Nabucodonosor al II-lea (605-561) era ilustrată de construcții monumentale: palatul, templele, Turnul Babel, grădinile suspendate. Ele erau imaginea puterii și vorbeau babilonienilor și străinilor despre forța militară, bogăția, înțelepciunea și credința regelui.

Aplicații:

1. Civilizațiile din Mesopotamia s-au succedat în spațiul *Semilunii fertile* care mai era numită și *Cornul abundenței*.

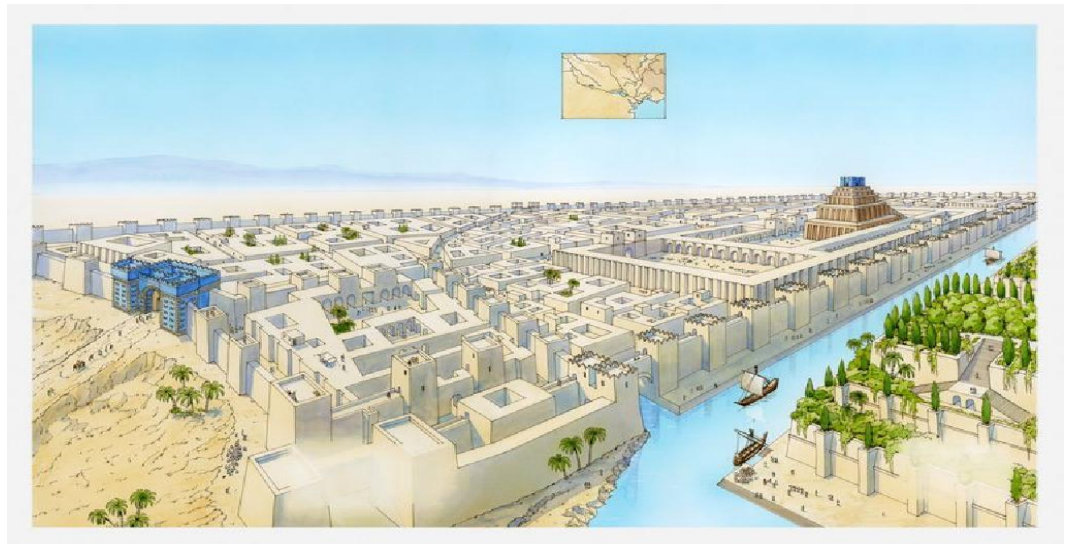
- a. Cum se explică aceste denumiri?
- b. Realizează o scurtă prezentare a modului cum mediul natural a influențat dezvoltarea civilizației umane în Mesopotamia.
- c. Identifică pe hartă orașele state din Mesopotamia.

2. *Turnul Babel* este o piramidă în trepte, ziggurat, era un templu dedicat zeului Marduk, protectorul babilonienilor. Era numit *Casa dintre Cer și Pământ* și era aducător de armonie.
 - a. *Caută informații despre această construcție.*
 - b. Cum este descrisă în Vechiul Testament construcția acestui templu?
 - c. Află care au fost relațiile dintre babilonieni și evrei.
 - d. Realizează un portofoliu cu alte monumente ale Babilonului. Care este inclusă între cele 7 minuni ale Antichității?

3. În imagine avem o reconstituire a cetății Babilonului. Localizează monumentele pe care le-ai folosit pentru realizarea portofoliului de la Aplicația 3.

II. EVREII

Evreii sunt o populație semită a căror istorie ne este relatată în *Vechiul Testament* din *Biblie*. Strămoșul acestui popor a fost Avraam care a făcut un **Legământ - Testament** cu Dumnezeu și a întemeiat prima religie monoteistă numită mozaism sau **iudaism**. Istoria evreilor, așa cum o relatează *Biblia*, este succesiune de peregrinări, perioade de robie și întoarceri pentru a ajunge în *Țara Făgăduinței*, Canaan, pe care Dumnezeu o promite evreilor în schimbul credinței lor, prin intermediul lui Avraam și Moise.

Sub conducerea lui **Moise**, pe la 1200 î.Hr., evreii pleacă din Egipt spre Țara Făgăduinței. Pe Muntele Sinai Moise primește **Cele 10 porunci** care întăresc *Legământul* cu Dumnezeu și care se constituie în norme religioase și de comportament valabile și astăzi. Ajunși în Canaan, evreii întemeiază statul. Regatul Israel ajunge o mare putere în timpul regilor David și Solomon în secolele XI-X î.Hr. Regatul se prăbușește ca urmare a luptelor interne și a cuceririlor externe. În secolul VI î.Hr. evreii sunt luați în *robia babiloniană* apoi intra sub dominație persană, greacă și romană. În anul 70 d.Hr statul lor este transformat în provincie romană. Cea mai mare parte a evreilor vor urma calea exilului pentru aproape două milenii.

Iudaismul este religia evreilor, prima religie monoteistă din istorie. Ea se bazează pe credința într-un singur Dumnezeu, **lahve** – *Cel care creează*. În urma *Legământului* făcut de Moise, îi datorează supunere deplină. Religia stabilește normele spirituale dar și pe cele comportamentale în societate, familie și viața cotidiană.

În timpul lui David capitala a fost stabilită la **Ierusalim**, care devine orașul sfânt al evreilor. Aici regele Solomon construiește **Templul**, care a fost distrus de Nabucodonosor în 586 î.Hr și reconstruit după ce evreilor li s-a permis întoarcerea în Ierusalim de către regele persan Cyrus. În anul 70 d.Hr. romanii distrug din nou Templul lui Solomon. În zilele noastre se mai păstrează o parte din el numită **Zidul Plângerii**. Templul a fost de-a lungul istoriei simbolul identității religioase și naționale a evreilor.

Aplicații:

1. Caută pe Internet textele Tablelor Legii sau Cele 10 Porunci.
 - a. Grupează pe două coloane normele religioase și pe cele sociale.
 - b. Exprimă o scurtă părere despre importanța lor în evoluția istorică a evreilor.
2. Imaginile reprezintă o reconstituire a Templului lui Solomon și imaginea actuală a Zidului Plângerii.
 - a. Ce reprezintă Templul în istoria poporului evreu?
 - b. De ce este Zidul Plângerii loc de pelerinaj și reculegere pentru evrei?
 - c. Caută informații despre cum se desfășoară reculegerea la Zidul Plângerii.
 - d. Comentează spusele lui Solomon: *Mai prețioasă este înțelepciunea decât bogăția și nimic din ce e scump nu-i este deopotrivă.*

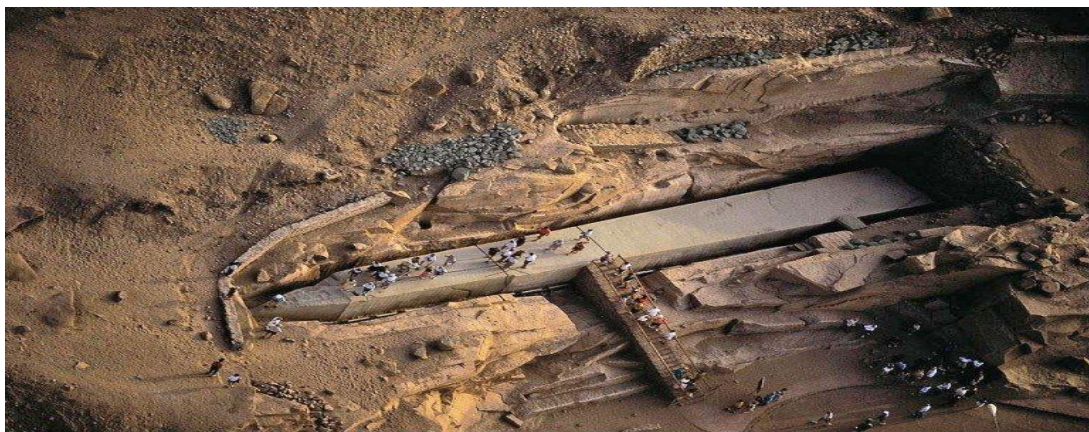

III. EGIPTUL ANTIC

Triburile egiptene au fost unite în jurul anului 3000 î.Hr de către faraonul Menes în zona Deltei Nilului. Lunga istorie a Egiptului Antic a fost împărțită în patru mari perioade, numite Regate: Vechi, de Mijloc, Nou și Târziu. **Marile piramide** au fost construite de faraonii din Regatul Vechi: Keops, Kefren și Mikerinos. Apogeul politic și militar a fost atinsă în Regatul Nou când se transformă într-un adevărat imperiu cucerind Palestina, Siria, Fenicia, Libanul și teritoriile dinspre sudul Nilului. Cei mai mari faraoni au fost Tutmes al III lea și Ramses al II lea (sec XIII î.Hr). Regatul Târziu a fost o perioadă de decădere iar în 525 î.Hr. Egiptul va fi cucerit de persani. O nouă perioadă de înflorire a cunoscut-o în perioada elenistică când a fost construit orașul Alexandria cu Farul și Biblioteca. În 30 î.Hr Regina Cleopatra se sinucide și Egiptul este transformat în provincie romană.

O croazieră pe Nil este cel mai indicat mod de a cunoaște Egiptul, pentru că această țară **este un dar al Nilului** după cum spunea istoricul grec Herodot.. Pe malurile sale se înșiruie temple, statui tăiate în stâncă, obeliscuri, morminte regale, piramide. Sunt urmele monumentale ale unei civilizații ale cărei trăsături principale erau stabilitatea și ordinea. Stabilitatea era dată de puterea absolută a faraonului, care era o încarnare a divinității, dar și de revărsarea regulată, anuală, a Nilului, care fertiliza solul și asigura prosperitatea agricolă. Ordinea egipteană însemna o ierarhie socială precisă, ilustrată de legile severe, de justiția aspră, de respectarea tradiției și de respingerea a tot ceea ce era străin Egiptului. Datorăm o parte din ceea ce știm astăzi despre viața egiptenilor mormintelor faraonilor. Palatele erau construite din cărămidă arsă la soare și nu s-a păstrat nici unul, în schimb piramidele, precum și mormintele din Valea Regilor și Valea Reginelor sunt din piatră sau săpate direct în stâncă. Ele vorbesc despre „lumea de dincolo” cu seninătate, demnitate, distincție și mândrie. Construirea piramidelor a fost determinată de credința oamenilor în viața de după moarte ele urmând să fie morminte ale faraonilor. Tot de credința în viața de după moarte se leagă și procesul mumificării. Mumii erau un procedeu prin care corpul uman urma să fie conservat cât mai bine pentru viața veșnică.

Cuceritorii Egiptului au fost impresionat de măreția artei faraonilor transformându-le în trofee ale victoriei. Regii persani, după ce au cucerit Egiptul, au dus acasă simboluri ale victoriei: obeliscuri, coloane, statui. La Roma, în Piazza del Popolo, se află un obelisc egiptean înalt de 24 de metri. Este un trofeu de război, adus în Imperiul Roman de către împăratul Octavian Augustus, ca simbol al cuceririi Egiptului. În Piazza San Pietro se află un alt obelisc adus de împăratul Caligula. Are 26 de metri și cântărește 331 de tone. Obelisc. Cel mai înalt obelisc cunoscut avea peste 50 de metri și cântărea 1170 de tone. El a rămas neterminat în cariera de piatră de la Assuan.

Sfinxul de la Giseh. Reprezintă un cap de faraon pe corpul unui leu, ceea ce simbolizează forța fizică, înțelepciunea și puterea regală.

Piramida lui Keops era mormântul faraonului pregătit să-și continue viața în „lumea de dincolo”.

În anul 1798, Napoleon Bonaparte, aflat în Orient pentru a cuceri Egiptul, s-a adresat astfel soldaților săi: „Vom muri aici sau ne vom întoarce mai mari ca anticii!”. Apoi, în drum spre Cairo, dă armatei sale următorul ordin de luptă: „Soldați, gândiți-vă că din vârful acestor piramide patruzeci de secole vă privesc!”. Armatele napoleoniene au fost însoțite de istorici, arheologi, biologi și alți oameni de știință care au început studiul monumentelor egiptene și au pus bazele **egiptologiei**. Întors la Paris, Napoleon aduce cu sine simboluri ale victoriei, care împodobesc azi Place de la Concorde sau Muzeul Louvru. De-a lungul timpului, alte obeliscuri au fost transportate la Constantinopol, la Londra sau la New York.

Aplicații:

1. Care crezi că este semnificația cuvintelor lui Napoleon adresate soldaților în Egipt?
 - a. Alege trei variante dintre cele indicate și argumentează alegerea făcută:
 - b. Caută o contribuție a savanților lui Napoleon la descifrarea istoriei Egiptului.

- teama de înfrângere;
- frica de moarte;
- dorința de victorie;
- orgoliul de a fi la înălțimea faraonilor;
- admirația față de un trecut glorios;
- respectul pentru istorie.

2. Descifrarea scrierii hieroglifice a permis cunoașterea modului de gândire al egiptenilor antici.
 - a. Informează-te asupra modului în care a fost descifrată această scriere.
 - b. Amintește-ți care sunt diferențele dintre scrierea alfabetică și cea hieroglifică.

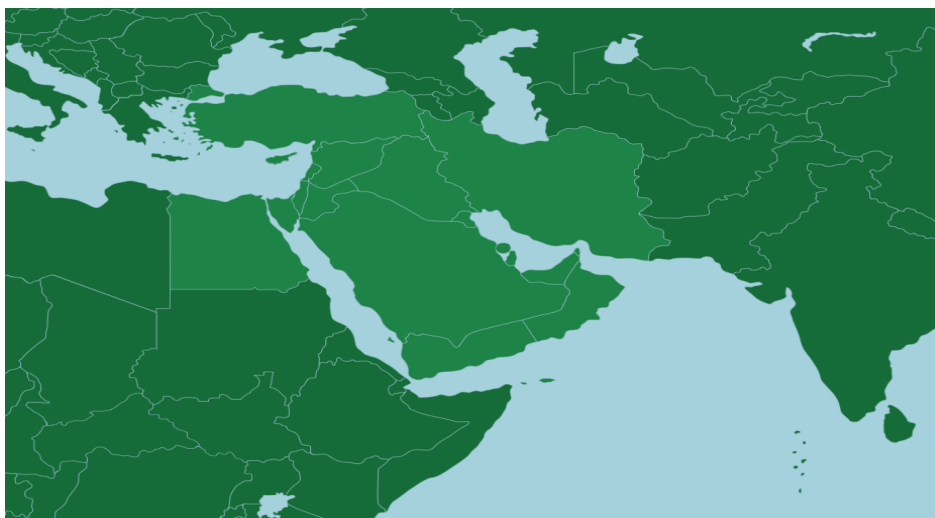
3. Însemne ale puterii divine a faraonilor:
O coadă de taur atârnată de veșmânt, semn al forței fizice, coroană dublă, combinând o bonetă albă cu mitră roșie, coroane ale Egiptului de Sus și a celui de Jos, o barbă falsă, un sceptru cu capul zeului Seth și un bici simbolizând puterea divină, iar din coroană atârându-i în mijlocul frunții, un cap de cobra, simbolul Soarelui.
(Ovidiu Drâmba, *Istoria culturii și civilizației*)

- Identifică în text elementele care simbolizează divinitatea faraonului.
- Informează-te asupra poveștii mormântului lui Tutankhamon.

IV. EVALUARE

1. Completează enunțurile de mai jos cu termenii corecți din lista dată:
 - **Ramses al II lea, Moise, desene, semiti, Semiluna Fertilă-**
 - a) Scrierea hieroglifică este o scriere în care ideile erau transmise prin.....
 - b) Dumnezeu le-a transmis evreilor *Cele 10 porunci* prin intermediul lui.....
 - c) Popoarele din Mesopotamia sunt majoritatea de origine....., nume provenit de la unul dintre fii lui Noe, Sem.
 - d) Marile fluvii brăzdau teritoriul numit
 - e) Cel mai mare faraon egiptean a fost.....
2. Ordonează cronologic următoarele evenimente istorice și precizează secolul când au avut loc:
 - a) Robia egipteană a evreilor
 - b) Construirea Marilor piramide
 - c) Construcția Templului lui Solomon
 - d) Codul lui Hammurapi
 - e) Nabucodonosor distruge Templul evreilor.
 - f) Este construit Palatul de la Luxor
3. a) Enumeră trei popoare care au trăit în spațiul istoric din harta de mai jos și precizează pentru fiecare câte un reper istoric important.
b) Informează-te ce state sunt astăzi în acest spațiu.

4. Realizează un text în care să prezinți trei monumente pe care le consideri cele mai reprezentative pentru Orientul Antic.

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE
CULTURA CLASICĂ GRECO-ROMANĂ
Număr de ore:12 (9TC+3 CDȘ)

I. SPIRITUALITATEA GRECO-ROMANĂ

Se spune despre Roma că este un oraș-muzeu. Despre Atena, la fel. Cele două orașe sunt capitalele culturale ale antichității europene. Grecia și Italia sunt două muzee în aer liber. Spiritul culturii greco-romane a alimentat spiritul Europei mai bine de o mie de ani. Redescoperit și reînviat la sfârșitul Evului Mediu de către învățații Renașterii, spiritul estetic, științific și politic greco-roman este azi mai viu ca oricând. Spiritualitatea greco-romană se constituie în fundament al civilizației europene.

Totul a început cu aproape 1000 de ani î.Hr, când grecii au descoperit virtuțile omului ca ființă rațională. Hipocrate a început prin a cerceta corpul uman pentru a putea să vindece bolile. Herodot a descris războaiele vremii, cu împărații și regii care le-au condus, dar a observat și oamenii simplii care au căzut, de regulă, victime. Popoare, neamuri, triburi sunt descrise cu curiozitatea pe care ți-o stârnește străinul care vorbește o limbă neînțeleasă. Platon a conceput o lume ideală, în care cele mai importante lucruri erau politica, educația, estetica și relațiile dintre oameni. Iată că un medic, un istoric și un filosof se ocupă de „om”, încercând să-l înțeleagă și să-l susțină pentru a fi mai fericit.

Consecințele au apărut imediat în practica politică: democrația, ca sistem politic, care înseamnă puterea poporului; ideea de cetățean – om liber și egal cu toți ceilalți în fața legilor; educația ca mijloc de formare a cetățeanului responsabil. În artă, statuile grecilor reprezentau modele de bărbați sau femei și nu un omagiu public adus unei persoane. Un corp frumos era considerat mai important decât un conducător politic care avea o funcție trecătoare. Grecii au observat diferența și diversitatea, au recunoscut valoarea omului și, odată cu asta, au început să recunoască și valoarea artei. Sigur că monumentele lor (statui, temple, teatre) erau și o expresie a hegemoniei politice și culturale, dar asta înseamnă conștiința propriei valori.

Aplicații:

1. În clipa în care grecii au descoperit și s-au îngrijit de existența omului, s-a schimbat politica, arta, educația, modul de viață. Crezi că azi, după modelul atenian de acum 2500 de ani, respectul acordat omului, bunăstarea, educația, promovarea pe meritul personal, libertatea pot să schimbe lumea în care trăim? Gândește-te ce poți face pentru a fi mai respectat, mai bogat, mai liber?

Armatele romane au cucerit Grecia, iar lumea romană nu s-au sfiit să copieze modelul cultural grecesc. De la locuințe, sărbători și distracții, până la statui, temple și zei, romanii au importat un stil de viață și o cultură, fără ca latinitatea să-și piardă forța spirituală. Unii împărați romani au preferat însă modestia și respectul pentru tradițiile romane (așa cum a făcut-o Octavian Augustus), alții, excesul, extravaganta și risipa (ca împăratul Nero). Toți împărații au

considerat arta ca o imagine a puterii lor și un mijloc de propagandă imperială. Statuile, piețele publice, monumentele triumfale erau dedicate împăraților romani și victoriilor acestora. La fel ca și suveranii babilonieni și egipteni, împărații intrau în competiție cu zeii, nu cu muritorii.

Aplicații:

1. Romanii au copiat modelul cultural grecesc. Care crezi că este azi modelul cultural dominant în lume? Gândește-te la limbă, produse comerciale, muzică, mod de viață! Fă o listă de cuvinte și obiceiuri preluate în zilele noastre, de noi, de la alte popoare! În acest context, ce crezi că se poate întâmpla cu civilizația și cultura română: se modifică? Argumentează răspunsul!
2. Colosseumul a fost una dintre construcțiile care trebuiau să arate măreția împăraților. Cunoști o construcție realizată în România cu scopul de a arăta puterea conducătorului și ca mijloc de propagandă?

3. De la latini am moștenit expresii pe care le folosim și azi pentru a descrie anumite situații. Citește expresiile următoare și relatează colegilor întâmplări care pot fi caracterizate prin folosirea acestor expresii latinești!

- Festina lente! (în traducere: „Grăbește-te încet!”)
- Panem et circenses! (în traducere „Pâine și circ!”)
- Veni, vidi, vici! (în traducere „Am venit, am văzut, am învins!”)
- Vox populi, vox Dei! (în traducere „Vocea poporului, vocea lui Dumnezeu!”)

4. Jocurile olimpice au fost inventate de greci acum 2700 de ani. Ele erau o expresie a rivalității dintre polis-uri, dar și un mod de a pune în valoare spiritul uman. Întrecerile erau sportive, dar și de poezie, iar premiul era o cunună de lauri și, mai ales, mândria și onoarea de a fi câștigat o întrecere care avea loc o dată la patru ani. Alcătuieste un text de 10-12 rânduri despre ce înseamnă azi „spiritul olimpic”.

II. EDUCAȚIA ȘI RELIGIA

Educația copiilor era foarte importantă în lumea greacă pentru că ea pregătea viitoarea generație de adulți care urmau să fie cetățeni ai polisului. Până la vârsta de șapte ani copiii erau crescuți în familie de către părinți. După această vârstă fetele erau învățate să îngrijească de gospodărie și familie în casa părintească. Când deveneau majore, femeile nu participau direct la viața publică neavând drept de vot. Băieții mergeau la școală unde învățau să scrie și să citească, studiau religia și mitologia grecilor, făceau exerciții de matematică și pătrundeau tainele științelor. Exercițiile fizice erau o componentă importantă a educației tinerilor.

În Atena și în celelalte polisuri democratice tinerii erau pregătiți ca viitori cetățeni care să participe activ la viața politică din cetate. La 18 ani tinerii atenieni participau timp de doi ani pregătirea militară. La finalizarea pregătirii militare erau considerați cetățeni cu drepturi depline.

În Sparta educația se baza în cea mai mare parte pe pregătirea fizică, o pregătire dură și grea cu scopul formării unor soldați neînfricați.

În Roma Antică educația se desfășura până la vârsta de șapte ani în familie având un pronunțat caracter practic. După șapte ani educația se desfășura în școli primare pentru cei din familiile obișnuite iar cei din familiile bogate erau educați acasă de un pedagog. După 12 ani copiii patricienilor, categoria aristocratică, urmau școli de gramatică, drept și retorică, unde învățau să vorbească în public, să își susțină opiniile. Se studiau științele precum matematica, istoria și operele literare. După patru ani de pregătire puteau să urmeze școli din care să devină oameni politici, ingineri, arhitecți, medici, juriști, profesori, etc.

Aplicații:

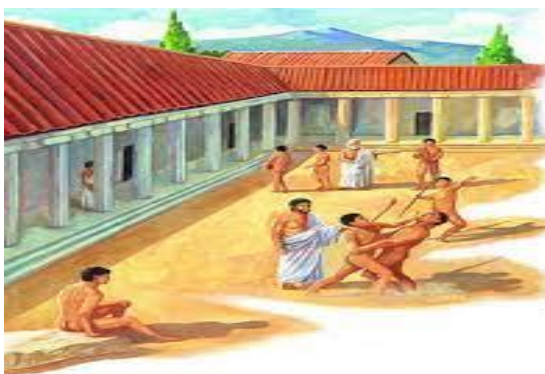
1. Pe baza textelor și imaginilor de mai jos răspundeți întrebărilor formulate:

Copilul grec trebuia să învețe poezii dacă dorea ca, mai târziu, să fie considerat un om educat. Dar, în același timp, un loc important îi revenea educației fizice, bazate pe alergare, aruncarea suliței și a discului, săritura în lungime. Copiii se antrenau pe terenul de sport, numit palestră. Muzica era și ea considerată importantă. Matematica se învăța prin exerciții care îi pregătea pe copii pentru comerț, meșteșuguri, construcții sau viața militară.

Henri Irene Marrou – *Istoria educației în Antichitate*

Oricărui copil roman părinții îi interziceau să iasă pe stradă dacă nu era însoțit de profesorul său. Așezat în fața acestuia, copilul trebuia să spună lecția, pentru a-i dovedi că a învățat-o. Și dacă nu o știa bine, pedeapsă putea fi deosebit de aspră.

Plaut, *Bacchidele*

- Care sunt elementele de educație pe care le puteți identifica în texte?
- Pe baza textului identificați trei asemănări și ce deosebiri sunt între educația antică și cea actuală.
- Identificați în texte elementele educative care îl pregătesc pe elev pentru activitățile practice pe care le vor desfășura ca adult.
- Mai sunt valabile valorile educației antice în zilele noastre?

O bună parte a valorilor educației din lumea greco-romane, sunt preluate din valorile morale și practice pe care le-au învățat cele două popoare din **mitologie**. Religia grecilor era una politeistă, în care întâlnim 12 zei principali, mulți zei secundari și semizei sau eroi. Lăcașul zeilor era Muntele Olimp și fiecare polis avea zeii protectori. Zeii Olimpului erau asemenea oamenilor, cu trăsături pozitive și cu vicii, capabili de dragoste și ură, însă erau **nemuritori și atotputernici**. Grecii și-au explicat apariția Universului și a Pământului, fenomenele naturale și evenimentele istorice prin acțiunea sau inacțiunea zeilor. Miturile și legendele grecilor au devenit surse de inspirație pentru operele literare și artistice din lumea greacă, romană dar și pentru întreaga cultură europeană, până în zilele noastre. Mitologia greacă este de o frumusețe deosebită și îmbogățește patrimoniul cultural universal.

Ca și grecii, romanii au avut o religie **politeistă** care cuprindea legende și mituri prin care explicau viața înconjurătoare, fenomenele și evenimentele. Inițial, religia romană era una simplă. **Zei romani** nu erau înzestrați cu sentimente umane și aveau scopul să protejeze toate activitățile oamenilor. Romanii și-au creat un **Panteon** cu zei practici, fiecare activitate cotidiană, de la cele mai simple la cele complexe, fiind supravegheată și protejată de un zeu. După cucerirea grecilor, în lumea romană au pătruns elementele mitologice grecești și elenice care au schimbat modul de viață, virtuțile și religia romane. Acum zeii capătă

înfățișare umane și preiau însușirile zeilor greci chiar dacă au nume deosebite de aceștia. Odată cu conducerea lui Caesar s-a dezvoltat sistemul zeificării conducătorilor și a împăraților.

Aplicații:

1. Cutați informații despre zeii greci și romani.
 - a) Se poate realiza un arbore genealogic al principalilor 12 zei ?
 - b) Care sunt corespondenții lor în Panteonul roman?
 - c) Care sunt zeii protectori ai Atenei și ai Spartei?
 - d) Află care este influența zeilor în fondarea orașului Roma, conform legendei.

III. ARHITECTURA, SCULPTURA, PICTURA, CERAMICA

Grecii au creat o arta care este caracterizată de armonie și echilibru, căpătând o originalitate absolută. Realizările artei grecești, completate de cele romane, vor constitui modele pentru arta generațiilor următoare. Artă greco-romană este închinată măreției zeilor și umanității.

În **arhitectură**, cele mai importante realizări ale constructorilor greci, au fost **templele**, lăcașele zeilor și loc de desfășurare a cultului religios. La început ele au fost construite din lemn în centrul polisului sau pe o acropolă. Din secolul al V-lea, după incendierea Atenei de către perși, ele sunt reconstruite din marmură. Fenomenul reconstrucției cuprinde toate cetățile grecești. Templele au devenit construcții reprezentative pentru lumea greacă și au fost realizate după reguli foarte stricte. Înfațișarea lor emana simplitate, frumusețe și calm. După modul de construcție al coloanelor se definesc trei stiluri arhitectonice:

- **Stilul doric**, coloana este robustă, simplă, fără decorații.
- **Stilul ionic**, are coloanele zvelte și mai înalte, iar capitelul seamănă cu o panglică răsucită.
- **Stilul corintic**, coloanele sunt zvelte iar capitelurile sunt ornamentate mai bogat, ca niște coșuri din frunze.

Sculptura greacă s-a desprins de arhitectură și a devenit o artă independentă chiar dacă realizările sale își găseau locul în lăcașele de cult. Basoreliefurile redau scene mitologice iar statuile reprezintă zei sau oameni și erau atent executate, respectând proporțiile corpului uman, expresiile feței și dinamica musculaturii în mișcarea corpului. Cel mai mare artist a fost **Phidias** care a realizat statuia zeiței *Atena Partenos* și a lui *Zeus din Olimpia*. El a fost și arhitect și a coordonat construcția ansamblului de temple de pe Acropola Atenei. Alți sculptori au fost Myron, Policlet și Scopas.

Pictura a fost folosită pentru decora statuile și chiar basoreliefurile. Artă portretului s-a dezvoltat independent în epoca elenistică. O realizare remarcabilă a artei grecești este însă **ceramica pictată**. Între artă și utilitate practică, ceramica realizată în atelierele grecești încântă vizitatorii tuturor muzeelor. Vasele, de diverse forme și cu multiple utilizări, erau pictate cu roșu pe fond negru, cu negru pe fond roșu, dar folosind și alte culori, precum galben sau ocră.

Romanii s-au inspirat în construcția templelor de la greci. Templele închinat tuturor divinităților au cunoscut elemente inovatoare odată cu inventarea de către inginerii romani a betonului. Această material a făcut posibilă construcția boltei semicirculare, dând templului mai mult spațiu interior. Cel mai important templu este **Panteonul** din Roma, închinat tuturor zeilor.

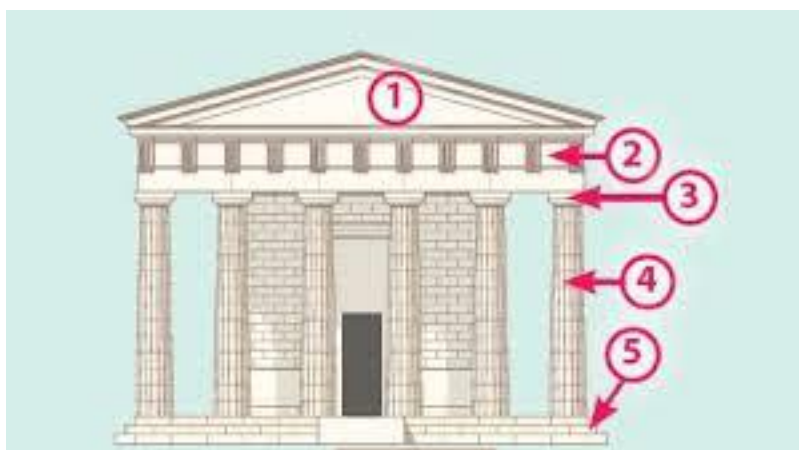
Romanii au excelat în arhitectura civilă, fiind cei mai mari constructori urbani. Monumentalitatea artei romane este vizibilă în edificiile publice situate în Forum: **anfiteatre, arcuri de triumf, bai publice, circuri, apeducte**. Încăperile edificiilor publice era împodobite cu numeroase sculpturi și picturi murale. Astfel de obiecte de arta se găseau din belșug și în casele celor bogați.

Aplicații:

1. Pe baza celor învățate, identifică cărui stil îi aparțin coloanele din imagine.

2. Din surse proprii, informează-te care sunt elementele componente ale unui templu grec corespunzătoare cifrelor din imagine: Fronton, capitel, cornișă, trepte, coloană.

3. În grupe prestabilite, realizați un portofoliu în care să prezentați cele mai importante trei temple grecești, conform părerii voastre. De ce le-ați ales?
4. Care crezi că era utilitatea vaselor de ceramică din imagine?

5. Realizează un portofoliu în care să prezinți: Forumul lui Traian, Colosseumul, Arcul de Triumf al lui Constantin cel Mare și Circus Maximus.
6. Pe baza informațiilor din lecție și a propriei observații identifică elementele asemănătoare și deosebiri dintre Panteonul din Roma și Partenonul din Atena.

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020